

TEMATYKA WYKŁADÓW

1. Zajęcia organizacyjne

Podanie literatury i formy zaliczenia, zapoznanie z sylabusem

Literatura podstawowa:

- W. Okoń, *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Warszawa 2003
- Cz. Kupisiewicz, *Podstawy dydaktyki ogólnej*, Warszawa 1995
- B. Niemierko, *Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki*, Warszawa 2007
- F. Bereźnicki, *Podstawy dydaktyki*, Kraków 2007
- F. Bereźnicki, *Podstawy kształcenia ogólnego*, Kraków 2011
- Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela. Podręcznik akademicki*, red. naukowa K. Kruszewski, Warszawa 2004
- Sztuka nauczania. Szkoła. Podręcznik akademicki*, red. naukowa K. Konarzewski, Warszawa 2004

2. Przedmiot, zadania, funkcje i główne pojęcia dydaktyki → s. 3-20

Termin „dydaktyka” – etymologia, geneza, znaczenie. Główne pojęcia dydaktyki. Charakter dydaktyki ogólnej jako nauki. Przedmiot badań dydaktycznych. Zadania i funkcje dydaktyki. Metody i funkcje badań dydaktycznych. Rozwój systemów dydaktycznych/metod/technik kształcenia. Przemiany dydaktyki jako nauki. Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe.

3. Cele kształcenia → s. 20-37

Cele wychowania i kształcenia. Sposoby formułowania celów kształcenia. Cele ogólne (zalety i wady). Cele operacyjne (zalety i wady). Procedura operacjonalizacji celów kształcenia. Formułowanie celów operacyjnych. Błędy operacjonalizacji. Taksonomie celów kształcenia. Dziedziny: emocjonalna, poznawcza, światopoglądowa, praktyczna. Ograniczenia taksonomii.

4. Treści kształcenia → s. 38-51

Treść kształcenia – różne sposoby pojmowania i próby zdefiniowania pojęcia Wymagania naukowe, wymagania natury psychologicznej, wymagania natury dydaktycznej dotyczące doboru i układu treści kształcenia. Treść przedmiotowa kształcenia ogólnego. Kierunki zmian w treściach kształcenia.

5. Procesy kształcenia i samokształcenia → s. 52-63

Proces kształcenia jako związek nauczania i uczenia się. Podstawy procesu kształcenia. Kierowanie uczeniem się uczniów przez nauczyciela. Przygotowanie materiału nauczania. Nauczanie i uczenie się faktów, pojęć, zasad. Porządkowanie i systematyzowanie wiedzy. Wykonywanie zadań praktyczno-wytwórczych. Procesy samokształcenia.

6. Zasady kształcenia. Kształcenie wielostronne → s. 64-83

Pojęcie zasad nauczania/zasad kształcenia. Charakterystyka najważniejszych zasad kształcenia (z. systematyczności, poglądowości, samodzielności, wiązania teorii z praktyką, efektywności, trwałości, przystępności, indywidualizacji i uspołeczniania). Teoria kształcenia wielostronnego – cztery drogi uczenia się. Przeżywanie wartości i aktywność emocjonalna. Działanie i aktywność praktyczna. Nauczanie podające a nauczanie problemowe. Nauczanie programowane.

7. Metody kształcenia (nauczania-uczenia się) → s. 84-95

Termin „metoda kształcenia”. Rozwój metod nauczania-uczenia się. Klasyfikacje metod kształcenia. Metody a drogi uczenia się. Metody a treść kształcenia. Charakterystyka poszczególnych metod kształcenia.

8. Środki dydaktyczne → s. 96-100

Pojęcie i funkcje środków dydaktycznych. Podział (typologie) środków dydaktycznych. Charakterystyka poszczególnych środków dydaktycznych i ich wykorzystanie w pracy szkolnej. Środki dydaktyczne a system kształcenia.

9. Funkcje i treść podręczników szkolnych → s. 100-107

Miejsce podręcznika w systemie środków dydaktycznych. Typy i funkcje podręczników. Struktura (części składowe) podręcznika. Językowo-graficzna forma podręczników szkolnych. Obudowa dydaktyczna podręcznika.

10. Formy organizacyjne nauczania (kształcenia) → s. 108-120

Kryteria podziału organizacyjnych form nauczania. Systemy organizacyjne kształcenia. System klasowo-lekcyjny i inne systemy. Formy organizacyjne działalności dydaktycznej: praca lekcyjna, praca domowa, praca pozalekcyjna i pozaszkolna. Lekcja, jej struktura i typy. Organizacja pracy uczniów na lekcji; praca jednostkowa (indywidualna), zbiorowa i grupowa (uczenie się we współpracy). Organizacja, rodzaje i kontrola pracy domowej. Organizacja pracy pozalekcyjnej.

11. Wyniki kształcenia. Sprawdzanie i pomiar osiągnięć szkolnych. Ocenianie szkolne → s. 120-128

Sprawdzanie osiągnięć szkolnych uczniów. Metody i narzędzia sprawdzania. Konwencjonalne formy sprawdzania. Testy osiągnięć szkolnych (testy dydaktyczne) i ich miejsce w systemie kontroli wiedzy i umiejętności uczniów. Rodzaje testów osiągnięć szkolnych. Rodzaje, formy i typy zadań testowych. Koncepcja testu. Plan testu. Konstruowanie zadań testowych. Jedno- i wielopoziomowe normy osiągnięć uczniów. Ocena i ocenianie szkolne.

12. Uwarunkowania powodzeń i niepowodzeń szkolnych → s. 138-158

Czynniki powodzenia ucznia w szkole: cechy/właściwości dziecka; czynniki społeczno-ekonomiczne. Rodzaje i przyczyny niepowodzeń w nauce szkolnej. Diagnozowanie trudności w uczeniu się. Specjalne potrzeby edukacyjne. Uczniowie zdolni.

13. Osobowość i zawód nauczyciela → s. 129-138

Rola zawodowa a osobowość nauczyciela. Oczekiwania pod adresem nauczyciela. Zawód nauczyciela – kwalifikacje, kategorie zadań zawodowych. Poglądy na osobowość nauczyciela. Style kierowania pracą uczniów. Interakcje z uczniami.

14. Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczyciela → s. 158-170

Zagadnienie efektywności pracy szkolnej. Rodzaje i zasady planowania dydaktycznego. Plany roczne, okresowe i konspekty pojedynczych lekcji. Planowanie kierunkowe, planowanie wynikowe, planowanie metodyczne. Kontrola i ocena stopnia realizacji planów dydaktycznych. Zalety i wady planowania dydaktycznego.

15. Podsumowanie przedmiotu. Przygotowanie do egzaminu.